

۱۶×۲۷سم [ف مخ: ۱- ۲۴۰]

رساله مکالمه < کتابچه جمع و خرج بسطام
رساله مکالمه < رفیق و وزیر

● الرسالة المکیة فی الخلوۃ الصوفیة / عرفان و تصوف /

عربی

ar-r.-ul makkīya fi-l xalwat-iş Şūfiya

اسپهبدی، عبدالله بن محمد امین، ق ۵۹۱ قمری
esphabadi, 'abd-ol-lāh ebn-e mohammad amīn

رساله‌ای در بیان معتقادات کلامی، اخلاقی و عرفانی بر روش اهل سنت که در شهر مکه مکرمه تحریر و در شهر دمشق تکمیل شده است و نسخه نهایی آن در شهر بندر چنایتن هندوستان تحریر شده است.

آغاز: الحمد لله العظیم شأنه القوی سلطانہ الباهر برهانه الظاهر احسانه المحتجب بالعظمة والجلال و المنفرد بالکبرياء والکمال ... اما بعد فقد ألفت هذا التألیف فی مکه شرفها الله تعالی. ثم استدرکته بمدینة دمشق وزدت فیہ فوائد ...

انجام: ثم جاءهم ما كانوا یوعدون ما اغنی عنهم ما كانوا یمتعون نبینا الله تعالی و ایاکم عن نومة الغافلین

[کشف الظنون: الرسالة المکیة، بروکلان، ذیل ۲۸۲/۲ - م ۷۰۰]

۱. تهران؛ ملک؛ شماره نسخه: ۶۲۲۵/۱

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ خوب، کا: محمد بن الشیخ عبدالباقی الاسکلی مرید شیخ حسن افندی، تا: ۱۰۰۵ق، جا: تکیه مصطفی پاشا؛ جلد: ابری، ۱۰۶گ (۱-۱۰۶پ)، ۱۵سطر، اندازه: ۱۱/۵×۱۹/۵سم [ف: ۹- ۲۸۰]

۲. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۰۶۷۹

آغاز و انجام: برابر

خط: نستعلیق هندی، کا: محمد موسی بن نورالدین، تا: ۸ ذیقعدہ ۱۱۶۶ق؛ با نشانه بلاغ؛ جلد: گالینگور آبی، ۷۳گ، ۱۹ سطر،

اندازه: ۱۶×۲۲سم [ف: ۲۳/۱ - ۱۶۱]

●✓ الرسالة المکیة فی طریق السادة الصوفیة / عرفان و

تصوف / عربی

ar-r.-ul makkīya fi tariq-is sādāt-iş Şūfiya

یافعی، عبدالله بن اسعد، ۶۹۸ - ۷۶۸ قمری
yāfe'i, 'abd-ol-lāh ebn-e as'ad (1299 - 1367)

تاریخ تألیف: ۷۵۵ق

رساله‌ای است در کیفیت سیر و سلوک و آداب مجاهده و ریاضت و تهذیب نفس جهت وصول به حق و حقیقت که از چندین فصل و باب تشکیل شده است. مؤلف در این رساله با استفاده از بعضی از آیات و احادیث و نیز سخنانی از مشایخ و

عرفا به بیان مطلب پرداخته است. در دیباچه می گوید: «ألفت هذا التألیف فی مکه ثم استدرکته فی دمشق». مؤلف در این کتاب می کوشد تا میان طریقت و شریعت جمع کند، عارفان گنوسیست را به سوی تسنن و قشرگرایی بکشاند. از ابوسلیمان دارانی نقل آورده که آن عمل که در دنیا نتیجه ندارد در آخرت نیز پاداشی نخواهد داشت؛ نیز نخستین علم که بر آدمی واجب است پس از علم معرفت، فقه نماز و روزه باشد؛ از رفتار جاهلان چون تراشیدن ریش و پوشیدن دست ابرنجن آهینن پرهیز می دهد؛ اعمال و پرستش های اندامی در هیچ مرتبه و مقامی حذف شدنی نیست. او می گوید: علم فقه و علم کلام و علم حقایق (عرفان) لازمه یکدیگرند و جامع هر سه علم امام کامل و قطب و حجت و داعی است. مؤلف این کتاب، اصول عقاید عرفان اسلامی را که از دیدگاه اهل سنت بدعت و باطل است، با همان اصطلاحات عرفانی و به روایت از افرادی چون کمیل بن زیاد و حذیفه یمانی از حضرت علی (ع) نقل می کند مانند حدیث «هیچگاه زمین از حجت خدا خالی نخواهد بود» و در عین حال آنها را سنی پسندانه تفسیر می نماید و گاه به عکس، روایات سنی را می آورد و آنها را با عینک عرفانی تفسیر می کند، در نتیجه به شنونده سفارش می دهد که با حسن ظن بشنود و از تخطئه و تکفیر پرهیزد. بابت ویزه اثبات پیر و مرید از روی کتاب و سنت و اجماع (بدون ذکر عقل) دارد؛ باب تصحیح البدایة علی ما یخصها ... جنید ... و هو ثمان شرایط ... باب الشرط الاول: الوضوء؛ باب الشرط الثاني: دوام الصوم؛ باب الشرط الثالث: دوام السکوت؛ باب الشرط الرابع: دوام الخلوۃ؛ باب الشرط الخامس: دوام الذکر؛ باب الشرط السادس: دوام نفی الخواطر ... فصل: و من علوم الصوفیة معرفة الخواطر، الخطوات أربعة کلها من الله، فصل فی المشیخة، الشیخ هو الذی یقرؤ الدین و الشرع؛ باب الشرط السابع: ربط القلب بالشیخ؛ باب الشرط الثامن: دوام ترک الاعتراض فائدة الشروط الثمانية، فصل و من یواظب علی الشرايط الثمانية، باب فی لبس الخرقه، باب فی التصوف، قبل ارکان التصوف فی الظاهر خمسة ... و از دان باطنه ایضاً خمسة، فصل ان قیل: ما الايمان یقال: هو تصدیق الرسول. (علینقی منزوی)

آغاز: بسم الله الحمد لله العظیم شأنه القوی سلطانہ الظاهر احسانه الباهر برهانه المحتجب بالعظمة والجلال المتفرد بالکبرياء والکمال ... اما بعد فقد ألفت هذا التألیف فی مکه شرفها الله تعالی ثم استدرکته بمدینة دمشق وزدت فیہ فواید حتی ... انجام: تمت الرسالة المکیة التي ألفت فی مکه سودها الله تعالی و لكن استدرکت المحرسة وزدت فیها مسایل و فواید تذکره من واعظها ... و اعتنا علی کل خیر و اعاذنا من کل شر و لاحول و لا قوة الا بالله العلی العظیم و الحمد لله رب العالمین و صلواته علی محمد و آله و اصحابه الجمیل نعم الولی و نعم النصیر و الله اعلم بالصواب.

MADDE YAYIMLANDIKTAN
SONRA GELEN DOKÜMAN

01 Kasım 2011

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فنا)؛ جلد شانزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی

DIA 276254

جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱/۲۰۱۲

تهران؛ ملی؛ شماره نسخه: ۱۸۷۱/۶
آغاز: ادرك بذاك الحجر المثلثا xx لقد اصاب من به تشبها؛
انجام: والحمد لله على آلائه الحكم العدل على قضائه تمت
 الارجوزه بعون الله.
 کا: محمد نعیم محمد آبادی، تا: ۱۰۸۳ق؛ کاغذ: فرنگی، جلد:
 تیماج تریاکی، ۲ص (۷۶-۷۷)، ۲۵ سطر (۸/۵x۱۵)، اندازه:
 ۱۶x۲۳/۵سم [ف: ۱۰ - ۴۷۰]

● **روض الریاحین فی حکایات الصالحین = نزهة**

العیون النواظر / عرفان و تصوف / عربی
 rawz-ul-rayāhīn fī hikāyāt-iṣ-ṣāliḥīn = nuzhat-ul-
 'uyūn-in-nawāzīr

یافعی، عبدالله بن اسعد، ۶۹۸ - ۷۶۸ قمری
 yāfe'i, 'abd-ol-lāh ebn-e as'ad (1299 - 1367)
 در مقامات صوفیه و بعضی از مشاهیر عرفا و ۵۰۰ داستان که
 راجع به آنها نقل شده، با عنوان های: «مسأله، فائده، فصل،
 حکایه، لطیفه، عجیبه»؛ در پنج «فصل» که دو فصل آن با عنوان
 مقدمه و دو فصل با عنوان خاتمه و یک فصل با عنوان ختام
 بدین ترتیب: ۱. فی شیء من فضائل الاولیاء و الصالحین؛ ۲.
 اثبات کرامات الاولیاء السادات الاصفیاء؛ ۳. الجواب عن انکار
 وقع من بعض الفقهاء فی بعض حکایاتهم؛ ۴. بیان مذهبهم فی
 عقائدهم؛ ۵. توحید الاولیاء و مدح خاتم الانبیاء.

آغاز: الحمد للمعروف بالمعروف الموصوف بالكمال فی الازال
 المقدس عن النقص و المثل و الشریک و الضد و الزوجة
انجام: أرجو فضل الله العظيم المؤمل حصولها انشاء الله عزوجل و
 صلى الله على سيدنا محمد النبي الكريم و على آله و أصحابه
 أجمعين
چاپ: بولاق، ۱۲۸۶ق؛ مطبوعات شرف، ۱۳۰۱ق، مطبوعات عبد
 الرازق، ۱۳۰۲ق؛ مطبعة عثمان عبدالرازق، ۱۳۰۲ق.
 [دنا ۹۸۶/۵؛ هدیة العارفين ۱: ۴۶۵ کشف الظنون (چاپ استانبول): ۹۱۸؛
 معجم المطبوعات ۱۹۵۳؛ الاوقاف العامة موصل ۲/۲۷۷]

۱. قم؛ مرعشی؛ شماره نسخه: ۲۵۴۷

آغاز و انجام: برابر

خط: نسخ، کا: کمال بن حسبی الله بن محمد بن جمال بن عبد الله
 البلبانی، تا: پنجشنبه ۲۳ رجب ۷۸۴ق؛ مصحح، ابراهیم بن محمد
 بن میانه خلجی نسخه را مقابله نموده و این کار را در هفدهم
 جمادی الاول ۸۱۷ به پایان برده، دارای اجازه ای که جلال بن
 عمر بن محمد بن عمر بن محمد بن ابی طالب بلبانی بجهت شمس
 الدین محمد بن محمد بن عبدالله بلبانی نوشته؛ تملک: جلال الدین
 محمد بن امیر سید بن عنایت الله بن علاء الملک حسینی مشهدی
 به تاریخ ربیع الاول ۱۰۲۸ در بیت الله الحرام؛ جلد: مقوایی،
 ۲۸گ، ۱۹ سطر، اندازه: ۲۵/۵x۲۰سم [ف: ۹ - ۳۳۹]

آغاز: بسملة. الحمد لله الذى خلق السموات و الارض و جعل
 الظلمات و النور ... شكر و سپاس مر آن خدای را که موصوف
 است به صفات ... سپاس خدای را که آفریدگار آسمان و
 زمینهاست؛ **انجام:** و حال است این گفتن که این آیات را معنی
 نهی است برای این که انبات و درخت و هر که مقدر ما نیست ما
 را چگونه از آن نهی می کنند و حدیث ایمان، ما را به ان امر کرده
 نه نهی، پس این آیت.

خط: نسخ و ثلث، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ جلد: تیماج
 مشکى، ۲۲۵گ، ۲۷ سطر (۵/۱۱x۲۲/۵)، اندازه: ۲۰x۳۳سم [ف:
 ۳۴ - ۱۰۹]

۸۴. تهران؛ مجلس؛ شماره نسخه: ۱۲۲۲۴

آغاز: بسملة يوم تبيض وجوه و تسود وجوه فاما الذين اسودت
 وجوههم اكفرتم بعد ايمانكم فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون؛
انجام: که منافقان را عملی هست بموقع قبول تا بمعصیتی که کنند
 محیط شود پس معنی باتفاق آنست که گفته شد و الله ولی
 التوفیق.

از آیه ۱۰۶ سوره آل عمران تا اول آیه ۵۴ سوره مائده؛ خط: نسخ،
 آیات معرب، کا: حیدر بن احمد بن حسن مقری، بی تا؛ با
 دستخطی از فتحعلی خان زند با مهر «فتحعلی زند نجل خان ...»
 (بیضی)؛ جلد: تیماج مشکى، ۳۱۲گ، ۲۵ سطر، اندازه:
 ۱۶/۵x۲۵سم [ف: ۳۵ - ۲۱۵]

۸۵. تهران؛ مدارک فرهنگی؛ شماره نسخه: ۶۷

آغاز: شرعی باشد، معانی وجه استدلال آن بر مذهب صحیح
 بدانند؛ **انجام:** وسیله القریه او باقی است و دایم
 خط: نستعلیق خوش، بی کا، بی تا؛ افتادگی: انجام؛ مصحح؛ مهر
 تملک «علی بن محمد بن طیب موسوی» و نیز نوشته شده «وقف
 علی و علی اولادی و اقوالی نسلأ بعد نسل» و در برگ ۹۱ در
 پایان جزء سوم از «حاج ابراهیم» نام برده که مشخص نیست کتاب
 است یا خیر، بین برگ ۱۳۷ و ۱۳۸ و انتهای نسخه افتادگی دارد؛
 واقف: علی و علی اولادی؛ کاغذ: فرنگی حنایی، جلد: مقوایی
 روکش تیماج زرشکی، ۱۴۴گ، ۲۷ سطر (۱۳/۵x۱۸)، اندازه:
 ۲۳/۵x۳۵سم [ف: ۶۱ - ۶۱]

● **روض الذهب و غایه الوان الطلب = الکیمیاء**

(منظوم) / کیمیا / عربی

rawḍ-ud ḍahab wa gāy-t-u alwān-iṭ ṭalab = al-kīmīyā'
 (manzūm)

از عثمان. در این اجوزه عثمان مسائل مهم کیمیا و اکسیر را
 آورده و نشان داده که به دست آوردن ذهب و فضه باید بر چه
 طریقه باشد تا بتوان کیمیاگری کرد. او انواع حجر و حجر مثلث
 بیان کرده و نشان داده که چگونه می توان اکسیر بدست آورد.

01 Kasim 2711

MADDE YAYIMLANDIKTAN
 SONRA GELEN DOKÜMAN

فهرستگان: نسخه های خطی ایران (فخا)؛ جلد شانزدهم؛ به کوشش، مصطفی درایتی؛ تهران: سازمان اسناد و کتابخانه ملی

DIA 276254

جمهوری اسلامی ایران، ۱۳۹۱/۱۲/۲۰